

Hvilken betydning har ulvens nasjonalitet?

Forfatter

Karianne Aamdal Lundgaard, advokatfirmaet Lund & Co DA

Sammendrag

Et viktig spørsmål i ulvesaken er om vilkåret om «bestandens overlevelse» vurderes på grunnlag av om bestanden er norsk eller sør-skandinavisk. - For oss er det åpenbart at ulven ikke forholder seg til landegrensene og at både ulvens vandringer og revirenes utstrekninger er frikoblet fra grensetraktaten mellom Norge og Sverige, skriver Karianne Aamdal Lundgaard i denne artikkelen.

Publisert

2018

Referanse

Sau og Geit Nr. 1/2018

Utskriftsdato

03.12.2023 www.fag.nsg.no

Småfenæringen er kanskje den husdyrnæringen som oftest berøres av juridiske problemstillinger. I samarbeid med advokatfirmaet Lund & Co lanserer vi derfor her vår nye, faste spalte - «Jushjørnet». I denne utgaven belyses problemstillinger knyttet til bestandsmål for ulv.

I disse ulvetider:

Hvilken betydning har ulvens nasjonalitet?

Et viktig spørsmål i ulvesaken er om vilkåret om «bestandens overlevelse» vurderes på grunnlag av om bestanden er norsk eller sør-skandinavisk.

- For oss er det åpenbart at ulven ikke forholder seg til landegrensene og at både ulvens vandringer og revirenes utstrekninger er frikoblet fra grensetraktaten mellom Norge og Sverige, skriver Karianne Aamdal Lundgaard i denne artikkelen.

Tekst: Karianne Aamdal Lundgaard, advokatfirmaet Lund & Co DA

«Ulvesaken» har blitt et eget begrep, og ulven setter minst like sterke følelser i sving i dag som den gang vi leste folkeeventyrene. At ulvesaken er et uttrykk for noe mer enn en diskusjon om ulv mot sau, er tydelig; ulv er blitt distriktpolitikk, by mot land, næringspolitikk, dyrevelferd og friluftsliv. Ulvesaken har også rettslige sider, som høsten 2017 og denne våren vil bli behandlet av domstolene.

Hva er en bestand?

Hva som utgjør en «bestand» har vært et avgjørende spørsmål i retts sakene. Spørsmålet er om riksgrensa mellom Norge og Sverige skal ha betydning for hvordan vi definerer innholdet i «bestand». Er det en bestand på den ene siden og en bestand på den andre? Bakgrunnen for at definisjonen

av «bestand» har kommet i søkelyset, er at det er et vilkår for å treffe vedtak om felling at «bestandens overlevelse» er sikret, også etter at felling er gjennomført.

Naturmangfoldloven og viltloven er lovene som regulerer rammene for vedtak om felling, og detaljer om felling, bestandsmål mv. fremgår i rovviltforskriften av 2005. Bernkonvensjonen fra 1979 er en avtale mellom europeiske land om å ivareta *ville* dyr og planter. Norge godkjente Bernkonvensjonen i 1986. Norges forpliktelser etter konvensjonens er tatt inn i naturmangfoldloven av 2009.

Ubestridd over Stortingets bestandsmål

For ulv er bestandsmålet endret fra 6. juni 2016. Flertallet på Stortinget, FrP, H, Sp, KrF og Ap, bestemte da at bestandsmålet for ulv skal være 4 - 6 årlige valpekull (ynglinger), og at minst 3 av valpekullene skal være helnorske. Det vil si at valpekullene må være innenfor revirer som i sin helhet ligger i Norge. Et revir som bare marginalt er over grensen til Sverige, vil dermed vurderes som et halvt valpekull (0,5) og ikke som ett. Både norsk og svensk ulv teller altså med i bestandsmålet, men med litt forskjellig vektning.

Det er ubestridd at vi i dag ligger over bestandsmålet, og det ble derfor truffet vedtak om lisensfelling av ulv høsten 2017. Lisensfellingkvoten for de etablerte revirene Julussa og Osdalen, ble satt til 16 dyr i Klima- og miljødepartementets vedtak av 1. desember 2017. Disse revirene ligger både utenfor og innenfor ulvesonen, men kun i Norge.

Tre vilkår før felling

Bestandsmålet for ulv er bestemt av Stortinget, men målet må ligge innenfor

Karianne Aamdal Lundgaard, senioradvokat i advokatfirmaet Lund & Co DA.

naturmangfoldlovens bestemmelser. Her fremgår det tre vilkår som må være oppfylt for å treffe vedtak om felling. At det må skje en vurdering av disse vilkårene i hvert enkelt tilfelle, sikrer at Stortingets mål ikke er det eneste bestemmende for om bestandens overlevelse er sikret.

Ett av vilkårene - jeg tar ikke for meg de øvrige i denne omgang - er at vedtak om felling ikke *«truer bestandens overlevelse»*. Hvis fellingen truer *«bestandens overlevelse»* er det altså ikke adgang til å treffe vedtak om felling. I den første rettssaken høsten 2017 (Ulvesak I) ble forståelsen av begrepet *«bestand»* avgjørende for utfallet, tingretten fant det uklart hvilken definisjon av *«bestand»* departementet hadde lagt til grunn i sitt vedtak, og WWF vant fram. I den andre rettssaken høsten 2017 (Ulvesak II) kom retten til at begrepet *«bestand»* med rette må forstås som den sør-skandinaviske ulvebestanden, og Staten

vant fram slik at lisensfellingene kunne fortsette. Ulvesak II er av WWF anket til lagmannsretten.

Norsk eller sør-skandinavisk bestand?

For å vurdere om et vedtak om felling truer «bestandens overlevelse», er det avgjørende om man vurderer ulv på norsk side av grensen som «én bestand». Antallet ulv vinteren 2016/17 ble beregnet til 430 i Norge og Sverige, 105 - 112 av disse er registrert i Norge, og 54 - 56 er registrert i helnorske revir. Det vi ser som har betydning er dermed om man vurderer vilkåret om «bestandens overlevelse» opp mot bestanden i Norge og Sverige (sør-skandinavisk bestand), eller opp mot de ulvene som er registrert i revir som kun ligger innenfor Norges grenser. I Ulvesak II var retten klar på at «bestandens overlevelse» må vurderes opp mot de 430 ulvene som er registrert i begge land. Etter vårt syn er det klart at bestandens overlevelse både juridisk og biologisk, må vurderes utfra den sør-skandinaviske bestanden.

« Bestandens overlevelse - både juridisk og biologisk - må vurderes utfra den sør-skandinaviske bestanden. »

Bestand - i biologisk eller juridisk forstand?

Det er ikke tvil om at den sør-skandinaviske bestanden biologisk er én bestand. Spørsmålet er om den *juridiske* definisjonen av begrepet «bestand» må tolkes annerledes, slik WWF hevdet i ulvesakene. Naturmangfoldloven § 3 er en bestemmelse med definisjoner som skal brukes når man leser loven. Der heter det om «bestand»: «*En gruppe individer av samme art som lever innenfor et avgrenset område til samme tid.*» At ulven i Norge og Sverige er samme «art» er ubestridt. Men spørsmålet blir hva som ligger i «*innenfor et avgrenset område.*»

Ulv - frikoblet fra grensetraktater

Det kan jo være plausibelt å vise til landegrenser når man skal si noe om hva som er «avgrenset». På den annen side er det åpenbart at ulven, like lite som den russiske ubåtkapteinen som «ikke så den grense under vann», ikke forholder seg til landegrensene, og at både ulvens vandring og revirenes utstrekninger er frikoblet fra grensetraktaten mellom Norge og Sverige.

Debatten og rettsakene om bestandsmål på ulv vekker sterke følelser på begge sider. Her fra en massedemonstrasjon foran Stortinget 4. januar 2017. Foto: Per Fosheim

Og heller ikke retten er frikoblet fra (ulve-)livet. Snarere tvert imot; livet skapte retten, som man sier.

Forarbeidene til naturmangfoldloven gir svar

Forarbeidene til naturmangfoldloven er derfor tydelige: «*I de tilfeller hele bestander av en art befinner seg i Norge er Norge fullt ut forpliktet til å sikre denne bestandens overlevelse. Dette stiller seg imidlertid annerledes der en bestand befinner seg både i Norge og i ett eller flere andre land. I disse tilfellene skal ikke «bestandens overlevelse» vurderes bare ut fra de individer som befinner seg i Norge, men ut fra bestandens samlede utbredelse.*»

Forutsetningen i forarbeidene er at en bestand kan ha et leveområde som strekker seg utover Norge, landegrenser kan altså ikke være det avgjørende kriterium for å avgrense hva som ligger i begrepet «bestand». Å hevde at «bestand» skal vurderes med utgangspunkt i ulvens

nasjonalitet, slik WWF gjør, er en juridisk konstruksjon. Ulvetidene fortsetter, men vi kan håpe at misforståelsen om at den norske ulven er en egen bestand er avklart for den videre behandlingen i domstolene.

Om Lund & Co DA

Lund & Co DA er det største advokatmiljøet for energi-, miljø- og utmarksrett i Norge. Selskapet bistår grunneiere i saker om fast eiendom og tilhørende rettigheter, og i saker om rovtilerstatning og annen erstatning som følge av offentligrettslige reguleringer og vedtak.

Artikkelforfatter Karianne Aamdal Lundgaard er senioradvokat i Lund & Co DA og har energi, naturressurser og utmark som sitt hovedarbeidsfelt. Lundgaard er leder av Advokatforeningens lovutvalg for rein-drifts- og samerett.

STREKKMETALL TIL SAU

TYSK Kvalitetstål = lang levetid

Galv. Etter Norsk Standard av NOT Nærbø AS.

Platetykkelse: 4,00 m.m. (11,4 kg)

Hullåpning: 17 x 38

Plate bredde: 100 og 120 cm. (Vi kan kappe)

Lengder opptil 300 cm. (Spes. lengder kan best.)

Har lager i Rogaland.

Vi sender over hele landet.

Leverer sør for Trondheim med egne biler.

Kjøp kvalitetsmetall til RIMELIG PRIS!

Skrebergvegen 30 - 4355 Kvernaland - Tlf. 51 48 55 62
E-post: fjerm@online.no · www.fjermestad.no